

НОЩ НАД АНТВЕРПЕН

разказ

Лъчезар Георгиев

Автомобилите профучаваха край тях, някои дори надуваха клаксони, но Роуз не ги чуваше. Устните му бяха настойчиви и я изгаряха. Колкото и да опитваше, не можеше да се сдържи. „Не е грех, не е!“ — въртеше се натрапчивата мисъл, тялото ѝ се изпълни с настойчиви желания; те бяха толкова отчетливи и ясни, че много скоро се сляха с ударите на сърцето ѝ, което биеше все по-учестено, властно разливаше прииждащите тръпки и ги превръщаше в пенлива, забързана по планинските скатове река. Отвърна на порива му и той прозвуча като звън от камбана, ясен и отчетлив. Карел заявяваше своето присъствие по начин, безразсъден и ясен, и това толкова го отличаваше от онзи мъж, когото познаваше отпреди пет години, че внезапно почувства страх. Беше хубаво и опасно. Какво ли имаше да се случи от днешния необикновен ден насетне?

* * *

Той се появи месец преди сватбата ѝ. Беше полудял от няколкото срещи, на които Роуз имаше неблагоприятното да отиде. Музиката в кафето звучеше притаено, загадъчно, цветните светлини играеха по лицата им, изопнати в нерешителност; те танцуваха, но блусът не можеше да преодолее усещането за вина. И тя щеше да се държи твърдо, по-

„Модерато“ —
худ. Хр. Цацинов

добно на ухажван от много страни мъж, комуто е безразлично къде ще спре погледа си сред многото очакващи го с копнеж партньорки. Разделиха се хладно. Без обещания, без съжаления. Роуз дори не го утеши, не искаше да му дава напразни надежди.

Все пак трябваше да изпрати покана за сватбата си. „Да не забравиш Карел и Шийла — напомняше майка ѝ. — Те ни оставиха, нищо, че сме в различни градове и рядко се виждаме. Човек не може да си избира рода, но без него е загубен...“

Ако знаеше само... Добре, че Роуз мислеше с главата си и набързо попари намеренията на Карел за каквато и да било взаимност. На времето той идваше вкъщи и не я забелязваше, държеше се с нея като с малко дете, а сетне изведнъж му се отвориха очите. И за какво ли?

На сватбата трябваше още веднъж да изпита ужаса, че околните могат да разгадаят тайната им. Карел я покани няколко пъти на танц, притискаше се твърде интимно и продължаваше да ѝ шепне колко зле се чувства днес, но продължава да живее с надеждата, че все някой ден ще се случи чудото и ще бъдат отново заедно. Този път тя не отвърна нищо, само вдигна рамене. Беше цялата в бяло и злато, беше красива, чувстваше се победителка. Омъжила се бе за симпатичен мъж, отиваше при заможни родители, животът и на нея, и на бъдещото дете обещаваше да е нещо далеч по-различно от онова, което Роуз бе получила през последните години. Нямахше да брои оскъдната студентска стипендия, нямахше да ѝ натякват и за най-дребните разходи.

След като роди сина си, тя среща Карел още няколко пъти. Всяка година родителите ѝ си отиваха в Шеветоне, Южна Белгия, където бе родена майка ѝ, и участваха в традиционната земеделска среща. Съборът ставаше пър-

во в църквата на манастира, после хората се пръскаха по домовете. Тогава старата къща събираше далечни родственици и приятели. Идваше и Карел. Останеше ли Роуз сама, той веднага се залепяше за нея. В началото това я караше да се чувства неспокойна, после си каза, че в действителност е твърде несправедлива към него. В края на краищата, успокояваше се тя, в това, че иска да ме види и да изкара няколко часа с мен, няма нищо осъдително. Може би тези срещи за Карел са една малка и закъсняла в нерадостния му живот утеха, мислеше си тя.

Наистина, той имаше преситна професия в Льовенския университет и всичко щеше да е наред, ако не бе споменът за Шийла. От няколко месеца брачен живот не бе останало нищо — нито сладката магия на първите трепети, нито миговете на приятните изненади и радостта, че са заедно. „Нима съществува нещо, заради което си струва да сме заедно с Шийла? И защо, Господи, се бе вкопчила толкова в мен? Как мислиш, дали един брак може да бъде задържан само с интереса и към кариерата, жилището, добрата ми заплата? Безотговорност ли е желанието ми отново да обичам и да бъда обичан?“

Роуз опитваше да го успокои, но се улавяше как прекалено навътре взема всичко, което той ѝ разказва. Наистина, въкъщи явно не му вървеше, но тя се радваше, че поне в професията си Карел напредваше. Отдаден на научните занимания, той неусетно обърна гръб на Шийла, докато един ден тази незаинтересованост му погоди номер. Подробностите Роуз научи на

погребението. Умряла бе баба ѝ. Старата къща в Шеветоне се оказва тясна да побере многото родственици и съселаяни. Дойде и Карел. Втурна се и започна да помага на Роуз и майка ѝ, успокояваше ги, накрая започна да сервира на гостите за обяда. Сякаш нарочно той се опитваше да се откъсне от нещо, което му тежеше и за което не смееше да отвори дума. Роуз не издържа и го запита какво се е случило. Знаеше, че моментът не е кой знае колко подходящ, но и без това друго време нямаше, а и съпругът ѝ вече правеше явни гримаси на ревност, щом ги зърнеше.

— С Шийла скъсахме — поясни Карел. — Сигурно и аз имам вина, но така не можеше да продължава. Един ден я помолих да си отиде. И тя не чака повторна покана. Събра багажа си и ме напусна. Оттогава мина година. Не знам, може да е грешно, но когато си замина, изпитах невероятно облекчение.

„И нашето е грях!“ — помисли да рече тя, но го съжали. Може би някога бе обичал Шийла. Ако беше му родила дете, навярно щеше да е друго.

Внезапно се сети за баба си. Милата старица — тя бе живяла толкова праведно — трийсет години след смъртта на мъжа си напускаше лъжовния свят пречистена и успокоена от един живот, който бе посветила на деца и внуци. И докато палеше свещ, прощавайки се в полумрака на църквата с покойницата, Роуз се наведе внезапно над студеното лице и промълви: „Кажи ми, това моето с Карел грях ли е или обич?“

Стори ѝ се, че старата жена леко се усмихва. Свещта опари

Роуз, тя се дръпна смаяна, но продължи да се взира втренчено в притворените очи на мъртвата, която в здрача, сред мириса от запалените свещи и монотонния глас на свещеника изглеждаше все тъй блага, унесена сякаш в някаква мъдра мисъл, чиято същност околните трябваше да прозрат сами, и тя не натрапваше онова трайно и вечно, към което бе устремена с целия израз, съхранил последните ѝ мигове сред своите.

Когато камбаната заби повторно и спуснаха ковчега, Роуз вдигна очи. Карел бе до нея. Погледите им се кръстосаха и в този миг заваля. Беше кратък проливен дъжд. Уханието на люляка се смесваше с дъха на изкопаната земя, двамата чуха ударите върху дъсчения капак, но не можах да снемат очи един от друг. Навярно това бе само миг, но Роуз се опомни едва когато майка ѝ я подкани да тръгват. Камбаният звън се разливаше над манастира, отекваше в двата хълма и къщите на Шеветоне, светлината на слънчевия диск се спускаше полегато и изведнъж тя видя дъгата — многоцветна, искряща от бисерна роса през клоните на габърите.

— За пръв път я виждам толкова богата на цветове — промълви тя и докосна дланта му. — Милата ми баба, това беше прощаният ѝ знак. Колко много ни обичаше...

— Мисля, че тя изпрати дъгата на нас двамата! — отвърна Карел. — Тя иска да ни види заедно и щастливи, и навярно това ще успокои душата ѝ.

— Какви ги говориш! — рече едва чуто Роуз.

Побоя се да продължи, лицето му беше бледо, с израз на странно вдъхновение, което бе виждала у него само в часовете, когато свиреше на китара — веднъж на сватбата ѝ, веднъж на събора в старата селска къща; тогава знаеше, че той посвещава музиката си на нея, но не смееше да помисли нещо повече. Сега Карел бе същият — безразсъден и неочаквано смел. Не го интересуваха какво ще каже мъжът ѝ, роднините, съседите. Беше се решил, макар да очакваше нейното „да“.

Дълго време след смъртта на старицата Карел не се появи и тя реши, че увлечението му е било плод на внезапно хрумване. През тези дълги дни и месеци тя не преставаше да си мисли за него, но в разсъжденията ѝ имаше почти хаотичен безпорядък. После я налегнаха други грижи и тя остави всичко на случая.

* * *

Стенли най-неочаквано влезе в болница. Остана там повече от месец и се върна неузнаваем. Беше с бяло, почти призрачно лице, хлътнали скули и трескави очи на безумец. Тя се опита да го попита какво се е случило. Вместо това Стенли замахна и стовари юмрук върху лицето ѝ; налагаше я с дива наслада, като ръмжеше и стискаше зъби. „Кой знае с кого си се чукала, никаквица! — крещеше той и шръкналата му коса стърчеше заканително над нея. — Да не би с онзи, Карел ли е, дявол ли е...“ Сграбчи я, стисна гърдите ѝ, после плъзна ръка към бедрата, разтвори длани и замахна. Тя изкрещя от внезапната болка, из-

ви се и бръкна с пръсти в очите му. Стенли изрева като ранено животно и инстинктивно дръпна длани към главата си. Роуз изпълва разхлабването на хватката, скочи и хукна навън.

Върна се в апартамента на родителите си и им разказа през сълзи за станалото. Същата вечер те прибраха сина ѝ от дома на Стенли, имали достатъчно средства, за да издържат и двамата; дъщеря им да не е парцал, че да я подмятат насам-натам. Оправяли са се и при по-трудни ситуации и пак ще си дойде всичко на мястото, стига Роуз да си държи на своето и да не отстъпва. Станалото станало. Ще не ще, като му зацвърчи отвътре за малкия, мъжът ѝ сам ще се моли. Тогава да му стисне веднъж завинаги юздите и да не пуска.

Само донякъде позна майка ѝ. Стенли дойде една вечер, сякаш нищо не се бе случило, и дори пожела да спи в дома им, както някога, дни преди сватбата, когато и двамата бяха изпълнени с желание и надежда. Сега Роуз разгъна дивана в хола и промълви:

— Било каквото било. Оттук насетне не те искам при мен!

— Голям смях ще падне! — изкиска се Стенли. — Виж ти, госпожата си придава важност и мисли, че всичко ще бъде по нейната!

— Махай се от стаята ми! — навъсено го изгледа тя. — И повеќе недей да идваш, когато си пил!

— Ако има грешка, има и прошка — последните думи той изфъфли с преплетен език и посегна да хване ръката ѝ.

Тя се дръпна към библиотеката и събори няколко книги. Кристалната ваза с изкуствените

цветя падна и парчетата се пръснаха в краката му.

— Чак пък толкова да не ме понасяш!? — учуден вдигна очи той, сякаш бе внезапно изтрезнял, и в погледа му тя прочете стаена молба.

— Сега по-добре си върви — рече Роуз. Беше ядосана от станалото, но и смутена от настоячивостта на мъжа си.

С наведена глава, без да се сбогува, той прекоси полумрачния коридор. Раменете му бяха прегърбени под напора на огромна невидима тежест и така той изглеждаше още по-смален. „Нима с този човек съм живяла толкова време?“ — помисли си тя и изпита внезапно съжаление към него. Спомни си за първите безгрижни месеци след сватбата, за дискотеките и таверните, където Стенли я водеше и които бяха един друг, щедър и лъскав свят за обикновеното момиче, ограничавано доскоро в сковаващите рамки на родителските напътствия; после дойде детето и се започна — слагай и вдигай за закуска, обяд и вечеря; пери и глади. Той не харесваше никога ризите, които му беше нагласила, извърещаше пренебрежително глава при сложената за вечеря маса. Започна да се държи надменно, имаше самочувствието на собственик, а Роуз винаги бе в позицията на гост, дошъл наготово в добре уредената къща. Постепенно тя изгуби желание да променя нещо в стаите. Стенли бе навикнал с иначе луксозните, но избелели с годините тапети, със запазените, но стари мебели, с прашните завеси. Промяната внасяше смут дори в съня му. Тя го хващаше да бълнува, спорейки с нея за дребни неща — защо е

преместила някой предмет, защото купила пердета за спалнята, който е дал право да боядисва терасата на кухнята в зелено. Дните се изнизваха като безкрайните влакови композиции, които бе наблюдавала с часове от прозореца на детската си стая; онова някогашно състояние на покой и неизменност се повтаряше — тук старият градски часовник продължаваше да отмерва застиналото време и камбаната му чукаше все по-уморено.

Гласът на Стенли я изтръгна от унеса. Той стоеше все още в дъното на полумрачния коридор. Къс светлина се прокрадваше през полуоткрехнатата врата, вън се чуваше далечният звън на часовника, от малката провинциална гара трополеше заминаващите влак.

— Аз съм болен, много болен! — като невидим плесник отекнаха думите на Стенли. — А ти точно сега си решила да се отървеш от мен...

Той говореше тихо, но изреченото натрапчиво се запечатваше в съзнанието ѝ. Беше като сто манена прегръдка, от която душата ти напразно опитва да се освободи.

Роуз не отвърна нищо. Не го спря, не му даде повече надежди. За себе си имаше някакво решение: ще остане при родителите си, докато търси някаква пролука в обръканото време. Наскоро бе завършила института, но дипломата за инженер ѝ даваше малко шансове. Безработица мъчеше и стария пристанищен град. Добре, че успоредно със следването изкара счетоводни курсове. Това ѝ помогна да се хване на работа в частна фирма, шефката бе приятелка на май-

ка ѝ от студентските години. Заплатата трудно покриваше разходите ѝ за детето, а и за самата нея. Но това не бе най-лошото.

През следващите дни състоянието на Стенли рязко се влоши. Постъпи отново в болница, този път в психиатрично отделение. Когато тя отиде на свиждане, завари го отпуснат на леглото, с блуждаещ поглед и прибеляло лице. Дори не обърна глава да я поздравя.

— От лекарствата е, бавно ще се възстановява — опита да я успокои лекуващият лекар, като избягваше да я гледа в очите. — Не бива въобще да пие, иначе...

Тя реши да потърси съвет от Жанин. Някога учеха заедно в колежа. Сега работеше в същата болница, където бяха приели Стенли.

— Може и жестоко да ти прозвучи, но с тези лекарства и тукашните условия не виждам как съпругът ти би могъл да се оправи — въздъхна лекарката. — Колкото и да се грижите за него, този начин на лечение води единствено към засилване деградацията на личността...

— Но как да постъпя? — умолително вдигна очи Роуз към нея. — Толкова съм обръкана и изнервена, вече не знам накъде да поема...

И тя разказа за последните неприятности със Стенли.

— Искам да го прегледам и тогава ще ти кажа мнението си — уклончиво рече Жанин.

Тя се обади два дни по-късно и я покани в кабинета си.

— Слушам те — едва чуто рече Роуз и тревожно предчувствие я стегна в гърдите.

— Оттук насетне трябва да помислиш за себе си и за детето. Може би ще ти прозвучи жестоко, но нито за теб, нито за малкия е здравословно да бъдете повече в една среда с този мъж. Колкото до него, ще бъде откровена док-рай. Тук, в града, той няма да се оправи. Случайно заварих родителите му в стаята и поговорихме сетне насаме. Единствената надежда е добра клиника в чужбина, много средства за лечение, подалеч от чашката и никакви вълнения. Само пълният покой и професионалните грижи могат някой ден да възстановят поне част от здравето му. В този случай, мила, емоциите и сантименталностите могат само да му навредят.

— Законът не ми дава право да искам развод при подобна ситуация. Дори може да ме осъди да му плащам издръжка.

— Знам, знам — лекарката сложи длан върху раменете ѝ. — Няма да ти е леко, но човек трябва да поправи съдбата си, ако иска наистина да живее по-добре. Нищо не идва случайно на този свят, мила. За всяка радост ние, хората, трябва да воюваме. Къс по къс се гради щастието, и трябва понякога неистово да го искаш, с цялото си сърце, с мислите и сетивата си, да търсиш брод през бързеите на времето...

Тя отметна руси коси, погледна в сините очи на Роуз и мина с длан по нежното ѝ лице:

— Някога и аз като теб се чувствах нещастна, но срещнах човека, за когото съм мечтала. Знаем колко е трудно да го намериш. Все пак си струва. Опитай!

След тази среща Роуз се усети по-уверена. Не знаеше какво ще

предприеме, но вече несъзнателно живееше с мисълта, че ѝ предстои нещо, което трябва най-после да я измъкне от ноктите на сънливото полусъществуване.

* * *

Карел паркира колата пред Хрот Бихейнхоф. Старият манастирски двор гънеше в сънлива тишина. Той пъргаво изскочи и отвори вратата, след това с едва доловим жест ѝ направи знак да слезе и подаде ръка.

— Чак пък толкова недей да се престараваш! — закани му се шеговито Роуз с пръст.

— Жената е свято нещо, но не всеки мъж го разбира — поведе я той към алеята. — Там е работата, че на фламандката като ѝ засвидетелстваш малко повече уважение, започва да те гледа подозрително от главата до петите и да се пита какво може да ѝ искаш в следващия момент.

— А ти какво ще искаш?

— Като за начало поне още една целувка, а сетне ще видим...

И той я притегли властно към себе си, без да се интересува от любопитните погледи на минаващите край тях чужденци. Целуваше я с някакво внезапно осенило го вдъхновение, галеше косите и надзърташе в зениците ѝ, прехласнат като малко дете... Стори ѝ се, че не са минали толкова години, че пак е някогашното момиченце и отново вървят хванати за ръце през боровата гора край Шеветонския манастир, а вятърът роши косите им, облива лицата им със свежия горски дъх на диви ягоди и билки.

От двете страни на старинната улица имаше високи къщи с

ниши, а в тях се белееха мраморни статуетки на Света Дева Мария, по-нататък водата от канала на река Дейле се разливаше зеленикава и укротена.

— Същото като манастира в Шеветоне — усмихна се Роуз. — Някога като малка нашите ме водеха във вас. Жалко, че батко ти го няма, щяхте да се разходите из гората, рече веднъж майка ми. И тогава най-неочаквано ти се върна, бил си някъде с приятели из село. Не чака много да те подканят, хвана ме за ръката и ме поведе към извора и боровата гора, после слязохме надолу по алеите. Слушахме шума на гората, който напомняше плясък на вода, наблюдавахме как короните на елите се извиват и образуват все по-големи кръгове, брояхме за колко време върхарите ще се успокоят...

— Но тя никога повече не се успокои! — продължи да я държи Карел в прегръдката си. — И така ще е завинаги!

— Наистина ли? — попита тя и на свой ред впери очи в кафявия блясък на зениците му. — Нима вече забрави за Шийла?

— Всичко с нея бе едно досадно недоразумение. Съжалявам за изгубеното време...

— Впрочем, това и мен ме чака — промълви Роуз.

— Наистина ли? А чувствата към Стенли, а надеждите?

— Изведнъж се изправяш, оглеждаш се внезапно отрезнял и разбираш, че тук не ти е мястото, че всичко е било една илюзия и това въобще не е бил човекът, на когото си обрекъл най-хубавото — младостта си. Тогава настъпват дните на досадата и желанието по-скоро да скъсаш с този свят,

който те стяга за гърлото, към който си вързан по един допотопен начин със задължения, норми на поведение, чувство за дълг и какво ли не, от което ти се повдига...

Разговорът не можеше да продължава безкрайно на открито. Карел предложи да седнат в едно от кафенетата на търговската улица. В ранния предобед заведението беше празно. Сервираха им кафе със сметана и шоколад.

— Вкусно е! — усмихна се той. — Харесва ли ти?

Тя кимна. Сложи длан в неговата, потъна за миг в кафеникавия блясък на очите му и прошепна тихо:

— Всичко с теб ми е хубаво. Има особен привкус. Ето, по тези места съм идвала неведнъж, а сега съм някак по-друга, като че ли минавам отгук за пръв път.

— Някога, преди сватбата ти, се разделихме с теб почти с неприязън. Не бях се чувствал толкова излъган. Надявал се бях, че няма да ме отблъснеш, че ще се случи някакво чудо. Нищо подобно не стана. Беше толкова студена...

— Разбира се. Трябваше навреме да охладя безплодните ти надежди. Какво можех да очаквам от теб? Всичко ти беше наред — Шийла и работата, новата кола, самочувствието, с което искаше да се пресегнеш и да ме откъснеш, тъй както случаен минавач посяга към единственото цвете в градината пред някоя къща, не защото непременно има нужда, а само да задоволи една безсмислена прищявка, да покаже на себе си и другите, че тази красота вече е не-

гово притежание, макар за кратко...

— Сега, когато толкова неща се промениха, какъв ми е шансът? — вдигна глава той и я погледна в напрегнато очакване.

— Много по-голям.

— Тогава мога ли да се надеявам, че би се съгласила, когато дойда в Антверпен, да те покания в хотелската си стая, от която се вижда градът и реката, църквите и непознатите хора, които днес са ми много по-близки от всякога...

— Щом искаш да ми покажеш от толкова специално място пейзажа на моя град, какво друго ми остава освен да кажа „да“.

Карел вperi невярващи очи в лицето ѝ. Роуз усети, че трябва да му обясни, и добави тихо:

— Когато искам нещо, влагам всичко от себе си, за да го постигна. А ако видя, че въпреки безкрайните ми старания, въпреки усилията, не успявам да го имам, изведнъж се разочаровам и предишните желания отстъпват място на безразличието. Така беше със Стенли. Не искам този път да бъда причината онова, красивото, което само дойде при нас, да си отиде внезапно, сякаш нищо не е било, и в гърдите си да усетим още по-страшен студ от предишния.

* * *

Няколко дни по-късно тя влезе в хотелската стая, която Карел бе наел за двамата. От вратата я посрещна нежен аромат. Във вазата бе натопен огромен букет люляк.

— За теб е! — каза той и сложи дланта си в нейната. — Знаеш ли, набрах го на идване от Льовен.

— В този дъжд? Не е присъщо за фламандец като теб. А екологията? Как си се решил?

— На няколко места спирах. Не се чувствах добре. Беше ужасно и глупаво да отбивам. Казах си — ето, значи пак съм закъснял, тя ще си отиде, и този път всичко ще е напразно — и усилията, и надеждите ми...

— Как ти работи само въображението — засмя се Роуз. — И какво стана после?

— Какво ли? На една отбивка преди вашия град, тъкмо вече се бях отчаял, съзрях вдясно от пътя светливиолетово петно. Намалих и с учудване открих навътре в гората малък храст люляк. Отбих и прескочих канавката. И останах смаян. Навътре имаше множество млади люлякови храсти. Влизах все по-навътре, опивах се от свежия им дъх, после затичах, закрещях като обезумял и се радвах като дете. — Изведнъж ми олекна. Изчезна главоболието, стопиха се мрачните ми мисли...

— Значи провидението не те е забравило и отчаянието ти е било напразно.

— Така е. Отново се усетих силен и уверен в себе си. Набрах този букет и поех към теб. Чувствах се пречистен, беше ми леко и радостно. И ето, сега най-сетне сме съвсем сами и си струва да полеем повода...

Карел отместил вазата и измъкна бутилка шампанско от чантата. Махна станиола с треперещи ръце и наля:

— Да пием! За теб, за това, че те има; за това, че ми позволи да се докосна до красивия миг...

— Наздраве! — отвърна Роуз. — За тази люлякова гора, коя-

то виждаме след часовете на отчаянието и която ни връща отново света на красивите илюзии, а може би и нещо друго, все още непознато за самите нас...

Двамата отпиха от чашите. Карел протегна ръце, устните му минаха с изгарящ полъх край лицето ѝ. Тя потръпна, усетила призивните викове на зажаднялото си тяло. Притвори очи и се остави в ръцете му.

Той я вдигна и за секунди остана с нея, приведен леко над леглото, със замислен поглед, вперен в очите ѝ. Положи я внимателно и седна непохватно до нея. Роуз усети как той се колебае, обви с ръце раменете му и го притегли към себе си.

— Отпусни се! Не е грях, шом и двамата го желаем толкова силно...

Възвърнал предишната си увереност, събудена от нейното докосване, Карел обсипа с целувки лицето и шията ѝ, после разкопча блузата и тайнството на гърдите ѝ го изпълни с нов порив. Роуз не бързаше. Позволи му сам да освободи впития по тялото ѝ клин. Заедно с това се докосна до надигащата се мъжка плът и почувства как нетърпението му нараства, тогава побърза да отхвърли дрехите и се притисна тръпнеща. Стана горещо. Сякаш могъща сила завъртя и двамата, в стените отекнаха призивните викове на мощното мъжко тяло и се сляха с нейните стонове, времето потече като пенлива и забързана по планинските скатове река и над нея заби камбаната на Шеветонския манастир. В росата между борвете и мраморните паметници на селското гробище се изви мно-

гоцветна дъга, ароматът на люляк и тамян се омеси със звъна на китара; беше гласът на Карел, но сякаш пееше друг мъж с мощен и властен тембър, мелодията вибрираше, провираше се в най-потайните кътчета на мислите ѝ там, където никой досега не бе успявал да се докосне, и хубава беше тази музика, искряща като шампанско, пенлива като ручей, кристална като планински въздух, далеч от забързания и шумен Антверпен, далеч от коварството и злобата, от завистта и омразата.

После двамата се отпуснаха олекнали. Струваше им се, че висят в пространството и само мислите им витаят над букета люляк и бутилката шампанско, разпилелите по пода дрехи, графичната скица на непознатия художник, нарисувал голо женско тяло, което напомня едновременно птица с разперени над стария град криле и момиче с невинен израз на лицето, махащо с ръце за помощ и съчувствие към непознатия си почитател, който рисува и плаче, плаче и рисува тъй, както е било много години назад в пространството и времето...

В този миг Роуз и Карел чува настойчиви и равномерни удари. Трепнаха като разбудени от красив сън. Ослушаха се — беше дъждът — силен, властен и покоряващ; барабанеше по перваза, блъскаше се с пролетния вятър в стъклата и побягваше като внезапно отрезнял мъж назад към улицата с профучаващите и свистящи във водната паяжина автомобили.

* * *

Те се виждаха още няколко пъти в хотела. Обикновено ставаше през почивните дни, когато свежърва ѝ вземаше детето. Вече няколко месеца родителите ѝ работеха в Холандия. Случайно откри в обявите на местния вестник за изгодното предложение и реши да ги подкани, сами едва ли щяха да се сетят. Първо замина баща ѝ. И без това тук с прехвалената си диплома на инженер още много щеше да стои безработен. По-късно тя подсети майка си, че по-добре ще е, ако и тя тръгне.

— Но ти оставах сама с детето, а и със Стенли още нищо не е ясно. Накъде ще я подкарате...

— Това са мои проблеми и сама ще ги уреда — прекъсна я Роуз.

— А къщата в Шеветоне? — сети се майка ѝ и впери неспокоен поглед в нея. — Баща ти ходи там, преди да замине, и каза, че взела да се руши.

— Ще пуснем обяви в съседните градове за продажбата ѝ — успокои я Роуз.

Така тя успя да убеди майка си да замине. Двамата съпрузи се случиха на петдесетина километра един от друг. Тя работеше като камериерка в дома на заможни земевладелски фермери с многолюдно семейство. Скоро Роуз получи писмо, че на Великден старият посетил майка ѝ. Останал два дни и се чувствали както някога, в първите месеци на брака си.

Успокоена, Роуз реши да се обади за продажбата на къщата. Отначало ѝ беше мъчно, че трябва да се раздели със селския двор, градината, където някога тичаше боса, размятала плитки, береше лалета и кичеше входната врата.

„Нищо няма да се върне назад, затова недей да съжаляваш! — шепнеше непознат глас сред хаоса на обърканите ѝ мисли. — Ако трябва нещо да се случи, то не е в този дом. Важното е друго — да не се отчайваш, да не спираш да го търсиш...“

Понякога седяха в същото кафе, където някога бяха танцували, разговорът отлиташе подобно на красив миг и в края на срещата си обещаваха отново да се видят. Срещаха се отново в Хрот Бихейнхоф и тя запомняше като на забавен кадър целувките му пред любопитните погледи на чужденците, водата на Дейле, която плискаше в старите манастирски сгради, вятъра в косите си, после кафенето на търговската улица. Той също пътуваше до Антверпен и през следващите нощи в хотела Роуз не можеше да повярва, че наистина се е случило. За Карел това бе невероятен сън, който не би могъл да предвиди и в най-смелите си очаквания. За Роуз, сама пожелала да осъществи красивата илюзия, сладките нощни безумства с него в началото изглеждаха като нейна приумица подобно на детинските прищявки, които някога проявяваше и които баща ѝ бързаше да удовлетвори. Тя искаше да се увери в истинските мащаби на преживяното, но продължаваше да изпитва колебания.

Любеха се, сякаш искаха да спечелят някакво състезание. Много месеци въздържание ги правеха неподвластни на онези неписани правила, към които поне в началото би трябвало да се придържат. Понякога тя се хващаше, че стонове ѝ са прекалено сил-

ни, подобни на вик, идващ дълбоко от бездънна пещера. Карел се усещаше все по-силен и уверен. Никога не се бе докосвал до момиче с толкова нежно тяло. Тя се губеше в ръцете му. Чувстваше се като човек, който държи малко цвете с разкошни цветове и замайващ аромат. Усещането за сливането на телата им бе толкова завладяващо, че те забравяха за часовете, унесени в невероятната игра без начало и без край. Роуз се опияняваше от докосването му, особено в миговете, когато пръстите му едва доловимо милваха кожата ѝ. Той разбра и вече сам търсеше местата, които караха кръвта ѝ да пулсира в слепоочията. Дишането ѝ ставаше учестено и тя предпочиташе да се притисне към него. За секунди оставаше неподвижна и чуваше ударите на огромен часовник, писъка на заминуващия влак, ехото на селската камбана и ромона на бързеите. Илюзията ставаше все по-осезаема, пространството се пълнеше с музика — нова, непозната и завладяваща до краен предел изострените ѝ сетива.

* * *

През един от неделните дни Карел се върна в Шеветоне. Той влезе в старата двукатна къща, която още се държеше на старите тухли от шейсетина години и отдалеко изглеждаше като червена птица, кацнала сред ливадите. В двора още не беше косено. Бурнакът се влачеше като зелена гъсеница край оградата. „Всичко запустява, като няма кой да пипне...“ — ядосано си рече Карел. Някога дворът гъмжеше от домашни патици, развъждаха коне, дори ня-

кои участваха в състезания. Преди много години назад косяха цялата градина, после събираха сено и си лягаха отмалели от упойващия мирис.

Сега всичко това си отиваше бавно, неусетно и безвъзвратно, както много обикновени неща, за които човек мисли, че цял живот ще ги има, а те в някой съвсем обикновен ден се изплъзват като хлъзгава риба от ръцете на рибаря, предвкушащ опиянението от пищния улов. И с Карел бе тъй. Шийла си замина и малкото радост изчезна. Е, вярно, бащината му история бе далеч по-друга — майката на Карел беше безнадеждно болна, а старият вкуси след толкова години от истинска женска хубост и сила, камък да е, ще отвори сърцето си пред такава жена, нищо, че му е мащеха и живеят на другия край на Белгия. Когато издъхна майката на Карел, тя сама накара стария да отиде на погребението на бившата си жена, все пак толкова време бе живял с нея, едно последно „сбогом“ е заслужила. Не дойде тогава баща му и сбърка, а това вече синът му трудно можеше да прости.

— Хубаво сено ще стане, но за какво ми е сега? — сепна го гласът на стария Карел, беше се появил изневиделица. — Няма вече ни коне, ни патици, а и силища не ми остана за нищо...

Карел спря, изтри запотено чело и се взря в брадата, която белееше като каймак върху хлътналите скули на дядо му. Така лицето на стареца изглеждаше още по-странно със замисления поглед, бръчките и потръпващите устни. Беше посребрял още в деня, когато погребя дъщеря си. Остана му

внукът и бе прав, вече можеше да се гордее с Карел, сега и името му пишеха по вестниците, и по радиото го споменаваха, да можеше и по-често да се завръща, всичко щеше да е както трябва, но бива ли човек всичкото да му е наред в този проклет и объркан живот.

— Едва когато станеш на моите години, ще разбереш какво е старост — протегна той костелива ръка и се вторачи в Карел. — Но ти този път ми се виждаш угрижен...

— Позна. И не е от вчера...

— Не си ми споменавал досега.

— Обещай, че няма да казваш на никого, дори на баба... Поне в началото.

— Карай направо, не го усуквай — старецът сложи дланта с треперещите си пръсти на рамото му. — За толкова години поне от езика си научих да се вардя.

— Разделихме се с Шийла.

Старецът вдигна глава и го погледна с очи, в които имаше и от синьото на ясният ден, и от зеленината, застлала двора като мек губер.

— Все си мислех, че поне ти ще издържиш и няма да я свършиш като баща си. Ех, кръвта винаги проговаря...

— Първо ме чуй и след това започвай да ме кориш! — прекъсна го Карел.

Разказа набързо за конфликтите, които съпътстваха делниците на двамата през последните месеци. Не спести нищо, не започна да кори Шийла, но старецът усети и горчилката в думите му и въздъхна:

— Тъй е, идва време, когато вкъщи хората въстават един сре-

щу друг и стават най-големи врагове, сякаш никога нищо хубаво не е имало. Но ти чак толкова не се ядосвай. Онова, което е било писано да става, ще стане...

— Всичко свързваш с библията — усмихна се Карел. — Е, с моята история не идва краят на света.

— Няма да ти е леко — завъртя глава старецът. — Някога и аз се отделих от бащината си къща, купих на своя глава парче земя и захванах да правя мелница, после вдигнах тази къща. Но не бях сам. Баба ти беше до мен и се усещах силен. Криле сякаш ми растяха с нея, големи, широки криле... И всичко стана, както на сън го виждах. Така е, когато имаш човек до теб. Лошо е, ако си съвсем сам...

— Не съм! — отвърна Карел и реши да му каже за Роуз.

Започна отначало неуверено, но щом усети, че старият мъж го слуша съсредоточено, продължи с укрепнал глас. Когато свърши, старецът уморено се отпусна на пейката и бавно, едва чуто, рече:

— Няма грях, когато една жена ти е в сърцето. Някой цял живот я търси, но напразно. Други, като теб, са дарени с късмет. Има една сила, дето се разпорежда... Щом се е случило, то значи е трябвало така да бъде и човек, колкото и да се напъва, не може да промени нищо... Така някога станало и с праядо ти. Залюбили се, а били роднини. Но, хубавата жена род няма.

— Шегуваш ли се?

— Всичко тече и се повтаря. Иначе и аз нямаше да се родя. Трябвало да искат от високо място разрешение за брак. Църквата отначало била против...

Старецът разказа историята бавно, сякаш искаше да му внуши някаква своя мисъл.

— Сякаш приказка слушам — усмихна се Карел и впери поглед в зелените гърбове на хълмовете, над които пъплека уморените стада синьо-бели облаци. — Като онези приказки, които ти ми разказваше, когато мама беше в болницата и двамата с баба ме гледахте...

— Лъжлива работа е животът — обади се отново старецът. — Не познах колко бързо се изнизаха годините. Кога бях млад и силен като теб, кога мъкнех на рамо цели дървета за къщата и мелницата, кога дялах камъни и зидах, а до мене беше баба ти — млада, засмяна, хубава. Като че ли беше вчера...

Карел се качи в стаята си и остави стареца да подрязва храстите на декоративната ограда. Тук беше писал много от статиите, студиите и последната обемиста монография, която му отвори пътя в научните среди. Имаше нещо, което в тази къща внасяше успокоение и ред в мислите му. И сега от отворения прозорец влетя шумът на гората, звънът на манастирската камбана, лай на куче и звуци на ято птици се омесиха и полетяха към дъното на долината, там свършваха полегатите хребети над Ардените, а облаци над тях вървяха бавно и умислено като старци, тръгнаха да изпратят своя връстник във вечното му жилище. Чу се камбанката на селския часовник. Отмерила бе още един преминал къс от вечността. Карел излезе на балкона, обгърна с очи плувналата в зеленина и цветове долина и си каза, че този път

наистина нещо, с което бе навикнал и което пълнеше дните му с равномерния шепот подобно на пролетен дъжд, ромолящ в клоните на крушата, си е отишло, за да отстъпи място на ново и непознато, тревожещо с неизвестността, но обещаващо най-после да го освободи от монотонността на сивите делници.

Светът можеше да не е само тъжен, а пълен с неочаквани радости и нови преживявания, и зад всичко това той виждаше неизменно образа на Роуз. Сега той му се струваше обвит в златиста светлина, струяща от синьо-зелените багри в очите ѝ, от нежната кожа на лицето ѝ, от протегнатите ѝ към него ръце. Сети се за деня срещу Великден, когато бе влязъл в катедралния храм и за пръв път почувства, че търси в лицата на светците от фреските и иконите Роуз. Отначало светотатствената мисъл го сепна. Мина минута. Постепенно той се успокояваше, защото не откри Роуз и вече палеше свещта, когато пламъкът се люшна и освети образа на Спасителя. Видя го сам и тъжен, ограден от войниците на Пилат Понтийски и злобната тълпа юдеи, които крещяха със свити юмури: „Смърт на лъжепророка! Разпнете го!“ Тогава до него се показа Роуз. Тя почти не докосваше земята. Изглеждаше безплътна и сиянието на крехкото ѝ тяло накара тълпата да затихне като по даден знак. Пилатовите войници отпуснаха копия и тогава тя мина през кордона, поклони се на Спасителя и се усмихна насърчаващо, мина с длан по лицето му и втори път се поклони, после изчезна също тъй внезапно, както беше и до-

шла, и отново зарева освирепялата тълпа, войниците заблъскаха страдалеца и вързаха тежкия дървен кръст към гърба му с груби въжета, които прорязваха плътта и оставяха кървави дири, сетне полудялото от ненавист множество се люшна и пое след процесията. Опити в злоба и злорадство, хората вече не виждаха светлината на Роуз, която продължаваше да струи около тялото на Спасителя, и в безумството си все по-силно сипеха хули и клетви. Златистото сияние и сега, векове след тази сцена, бе запазило ореола около образа на най-великия син, загинал за спасението на греховното човечество, но едва ли някой се досещаше, че там, до него, в най-мъчителните мигове е била жената, която с обичта и състраданието си бе вдъхнала сили на страдащия мъж, извела го бе до Голгота и бе стояла там, загърната в прозрачния си плащ, до последния му земен час. Както и Спасителя, така и тя бе останала непокътната от времето, и колкото и странно да изглеждаше, това бе тя, истинската Роуз, едно същество, което някога Карел бе държал в прегръдката си, без да прозре, че е прегръщал нещо свято и истинско, появило се тъй внезапно в объркания му живот, та не бе имал възможност да се замисли коя е всъщност тази жена в неговия свят, защо точно в тези дни бе дошла и кой я бе изпратил при него.

Това, което научи онази вечер в храма Карел, бе поука, и тя му казваше — не бъди толкова мрачен, защото в тези дни трябва да се радваш; между теб и нея стои Той, който отвисоко и спокойно,

с невидима десница ви благославя и ви казва: „Вие ме възлюбихте, когато мнозина ме презираха. Нека тази обич сега осветява този път, по който сте тръгнали двамата, и страданието да ви отмени като пролетен вятър, облизал само върхарите на тополите. Защото вие в краткото като сън пътуване към мен също тъй бяхте изтерзани и подложени на поругание от завистници и лъжеприятели, дори от най-близки хора, в които сте вярвали, също тъй получавате свирепи удари. Не се измъчвайте повече — да се обича, не е грях, грешни са онези, които превратно тълкуваха словата ми. Всяка цена е поносима във вашия стремеж, стига да ви стигне смелост да устоите на бурите от злоба и лицемерие, които ще се вихрят край вас; защото, прочее, какво е истината, ако не любов, и вашето кратко присъствие на земята нека да е любов, родена не от страдание, както изповядват низши духом хора, минаващи за мъдри мислители, а полъх на нежност, усмивка, доброта. Тогава и при мен всеки ще дойде с радостно, а не с нажалено сърце, когато някой ден го повикам завинаги.“

„Завинаги, завинаги, завинаги...“ — продължаваше да отзвучава тайнственият глас от храма и Карел, притворил очи, слушаше дълго жадуваната музика, дошла най-последно в разбърканите му като ято подплашени птици мисли. Сега това ято се бе събрало и кръжеше над долината, плавни и тържествени бяха движенията му, полетът в синевата и облациите навяваше успокоение и усещане за нещо, което все пак, след смътните очаквания и плахите на-

дежди, се бе появило подобно на онова златисто сияние край Спасителя в дните и нощите на Карел. Знаеше, че оттук насетне няма да му е по-леко, но вече усещаше как силата и увереността се връщат при него, изпъхват го с решителност и желание да се обърне срещу целия свят. И до него неотменно бе Роуз — той не разбираше дали това е нейният образ, златисто сияние, или само едно тайнствено и невидимо присъствие. Стигаше му, че тя е отново тук, след толкова години, които бяха като лъжовен сън пред онова, което им предстоеше.

* * *

Беше чудесна хотелска стая. От петия етаж Карел можеше да наблюдава зелените поля, оградили града, Шелда, която плискаше води в кея, площада със старинните сгради. На кръгъл час удряше градският часовник с пеещите камбани на катедралата. В петък вечер обикновено нямаше движение и само шумът от речните бързеи пълнеше стаята с мека и носталгична музика. Отпуснат на леглото, Карел дълго слуша странните тембри на водата, които векове бяха люлели със сънливите си гласове града и хората му. Все пак тази вечер обещавахе да е по-различна от другите. Поне така предусещаше Карел.

След минута той скочи, до срещата оставаше по-малко от час. Извади от куфарчето крема за бръснене и самобръсначката. Дълго търка с четката зъбите си, после се избръсна старателно, но физиономията в огледалото го ядоса. Слезе припряно с асансьора и пое по централната улица.

Няколко пъти пита за фризьорски салон и накрая го откри. Фризьорката изми косата му, изсуши я грижливо и го изгледа с особено любопитство. Той обясни как иска прическата и се остави в ръцете на момичето. То пипаше умело, с някакъв вроден финес и Карел неволно я сравни с Роуз, която имаше същите синьо-зелени очи, дори и движенията на фризьорката бяха поразително сходни с нейните.

— Така харесва ли ви? — попита тя и отново вторачи поглед в него.

— Вие жените имате по-верен усет от нас за тези неща! — отвърна той. — Е, оставям се в ръцете ви докрай.

Прическата стана добра. Карел благодари, плати и обеща след време отново да посети салона, макар да е от друг град. Момичето се усмихна мило и дори го изпрати до външната врата.

Сега Карел вървеше по главната улица и му се струваше, че младите жени го наблюдават с интерес. Дори и да си въобразяваше, оставаше му утехата, че вижда в огледалото на витрините, пред които спираше, строен мъж, облечен с вкус, с лице, което обещаваше приятни разговори и изненади. Карел приближаваше четирийсетте, но му липсваше все още традиционното бирено коремче и сребреещите коси. Можеше, разбира се, че можеше да даде нещо истинско и на жена, далеч по-млада от него. Тази мисъл го накара да се усмихне. Със самочувствието вече всичко е наред. Остава да купи букет свежи карамфили, лешникови ядки и шампанско, сладолед. Може би е редно да прибави

и един парфюм към цветята, така изненадата ще е пълна.

Той се върна с покупките в хотелската стая. Натопи карамфилите във вазата. Шампанското постави в хладилника, съблече се и влезе под душа. Гледаше да не мокри косата си. Излезе освежен. Погледна часовника си. Облече се и тръгна към рецепцията.

Зърна Роуз през прозореца и изскочи навън. Стисна ръката ѝ, отвърна ѝ на усмивката и подаде ключа от стаята.

— Предпочитам да вървим двамата, няма кой да ни спре — отвърна тя уверено и леко опря рамо в неговото.

Роуз излезе права. Качиха се необезпокоявани. През отворения прозорец стаята продължаваше да се пълни с равномерния шум на планинската река. Часовникът от кулата на катедралата отмери девет. Вече се здрачаваше. Роуз видя подредената с вкус маса и повторно се усмихна.

— Цветята са за теб. И това също — той подаде букета и парфюма. Протегна ръка и мина с длан по изящната линия на шията, докосна с пръсти устните и брадичката ѝ.

— Много ме глезиш! — тя докосна с устни лицето му и го прегърна.

— Не бива ли?

— Човек свиква на хубавото и някой ден, ако се наложи, ще му е трудно да забрави тези малки жестове, които значат много...

— Не искам да има такъв ден.

— И аз...

— Тогава ела и погледни!

Карел я притегли към себе си. Двамата бяха застанали пред

голямото огледало — то правеше образите им загадъчни в полудрача.

— Виждаш ли колко хубава двойка сме? — запита той и се усмихна.

Тя впери замислени очи в огледалото и поклати глава:

— Само не знам как ще се оправяш с майка ми, като се върне.

— Трябва ли непременно веднага да ѝ казваме?

— От досегашния си живот не си ли разбрал, че нищо скрито-покрито не остава, колкото и да се пазиш от хорските езици. А и рано-късно, искам мама да знае какво става. Зависима съм от нея, пък и никак не ми е безразлично какво мисли за нашата връзка.

— А баща ти?

— Стига тя да е убедена, че нещо трябва да стане, лесно е да го склони дори и за невъзможни неща.

— Но ако не е убедена?

— Там е проблемът.

— Ти няма ли да ми помогнеш, или само като безмълвен свидетел ще наблюдаваш отстранни двубоя ми с тежката роднина?

— Ще помогна, разбира се. Само че мама е костелив орех. Най-вече ще е против заради родствената връзка.

— Това не може да е решаващо, ако и двамата искаме да сме заедно завинаги — каза Карел и докосна с устни лицето ѝ.

— Така е, но аз държа на нейната подкрепа. Знаеш ли, че и досега щях да бъда в дома на Стенли, да преглъщам, да мълча и да търпя, ако не беше тя да ми подаде ръка. А и къде ще отида с това дете, без да ми е осигурено жилище, работа?

— Ако и това се уреди? — повдигна очи Карел.

— Тогава може би... ще бъде наред — рече Роуз. — Няма да съм притеснена по квартири, няма вечно да не ни стигат парите и да се караме през час за дреболии. Това поне съм го видяла — как родителите ми чакаха и се мъчеха да пестят за жилище. Само с любов не се живее в този жесток свят. А обичта ти ми е прекалено скъпа, за да си позволя да я загубя по такъв нелеп начин!

— Винаги съм вярвал в практичния ум на женските създания — горчиво разпери длани Карел. — Те имат безпогрешна интуиция кога могат да кажат „дотук“ на романтици като мен. А ако все пак тази жена се излъже в преценката си? Ако въпреки всичко господин романтикът в името на жената, която обича, намери изход и направи невъзможните на пръв поглед неща?

— Тогава ще бъда много щастлива — Роуз приближи лице до неговото и дъхът на косите ѝ го замая. Синевата на погледа ѝ се вля като упойващо вино в тялото му.

Той протегна ръце и я притисна към себе си. Не бързаше. Остави я да се съблече и продължи да се люби на всяка извивка от нежното ѝ тяло, което сякаш плуваше като нежно видение в полумрака. Никога не бе имал такава жена. Сън ли бе? Този въпрос щеше да го занимава още дълго, но тя усети промяната, приближи и надникна в зениците му:

— Тъжен ли си?

— Не.

— А и не бива. Сега съм до теб!

— Мисля си — Господи, ето, тя е толкова свършена, дали наистина я заслужавам?

— Щом съм тук, не бива да се колебаеш. Хайде, ела!

И този път Роуз сама го поведе, но не към леглото. Седна в широкия фотьойл, отпусна гърди и притвори очи в очакване. „Нетрадиционно, но пък изненадващо!“ — каза си той и усети как желанието го връхлита като пролетна вода, изпълнила докрай бреговете на буйна планинска река. Вдигна Роуз и я постави на края на фотьойла. Тя изопна тяло и краката ѝ опасаха като стоманен обръч гърдите му, тогава се притисна силно и усети как тя настойчиво отвърща на движенията му; като малка бяла птица с пърхащи криле Роуз сякаш кръжеше над фотьойла, усещането за сливането вече не бе само негово и това не бе красива мечта, не бе дългоочакван сън.

— Толкова силен се усещам с теб! — шепнеше той. — Чувството е нещо ново, непознато за мен...

— Значи е трябвало най-после да срещнеш истинската жена в живота си! — отвърщаше тя и продължаваше да минава с пръсти като изгарящи въглени по гърба му. — Ето, че усилията ти заслужиха тази награда...

— Роуз, помогни ми красивият миг да продължи и да стане част от живота ни...

— Да! — отвърна тя тихо. — Искам го не по-малко от теб, макар да знам, че не всичко може да е свършено, че ни предстоят и тягостни часове далеч един от друг. Но и това дотук не е малко, нали?

— Не е — каза той и продължи да плува в златистото сияние на очите ѝ.

Един лунен лъч огряваше лицето на Роуз и сега тя изглеждаше сякаш дошла от друг свят, от друго време. И отново заби камбаната на катедралата, а реката продължи да пълни пространството с причудливата си музика, която сега се разливаше властна, тържествуваща, химнична над притихналия град.

* * *

Слънцето бавно слизаше зад стария пазар. Шелда влачеше лениви води и само лек ветрец къдреше вълните, шлеповете се спускаха по течението, два катера поеха нагоре край пристанището и оставиха дълги пенести дири след себе си. От пристана проеча свирка на шлеп, който се смеси със звука от сирената на влекача, после всичко се успокои и застина в сънливата тишина. Тя пълзеше над къщите, зелените дворове, високата сграда на хотел „Хилтън“, крайбрежния парк. Карел отмести очи, вдигна стъклото на автомобила и паркира пред входа на алеята. Слезе, отвори дясната врата и подаде ръка на Роуз. До корабчето-ресторант се отиваше по подвижен мост. Изкачиха стръмните стълби към палубата. Имаше достатъчно свободни места. Избраха маса, откъдето можеха да наблюдават отблизо движението на реката.

Той си поръча риба, тя избра скариди. Сервитьорката наля пиво „Стела Артоа“ в чашите и се оттегли с поклон.

— Ето, тук исках отдавна да те доведа — каза Карел и погали

ръката ѝ. — Харесва ли ти Ант-верпен?

— Красиво е! — усмихна се Роуз. — Идвал си вече тук?

— Преди време бях в командировка и се обадох на приятеля ми Франс. Отбихме се тук. Бяхме сами. Припомнихме си студентските години. Тогава ти още не се бе появила. В гърдите ми бе празно. Усещах се като отшелник в пустинно място. И Франс не изглеждаше в настроение. Харесал си момиче, двацетина години помладо от него. Нещата потръгнаха и дори бил готов да ѝ направи предложение за женитба, когато тя чистосърдечно и без никаква сянка на съжаление признала, че си има сериозен приятел. Това обаче въобще не ѝ пречело да бъде понякога и с Франс, дори се чувствала по-спокойна с такъв силен и зрял мъж. Стига той да е съгласен. „И ти ме караш да се женя?“ — питаше ме Франс и клатеше умислен глава. И после какво друго ни оставаше, освен да пийнем порядъчно. И едва да се довлечем до дома му. Мъжът самец, Роуз, в такива моменти приема житейските неудачи с далеч по-голяма доза трагизъм, отколкото е в действителност. Трябва да дойде още едно утро, хубаво и свежо, да му светне синевата на деня в очите, за да разбере колко дребни и напразни са били тревогите му в този голям град с колите, бързащите хора, реката с корабите...

— Сега той ще дойде ли да се видите?

— Не. Уговорихме се по телефона да остави ключа от апартамента си в пощенската кутия и да замине при родителите си на село.

— Не ти ли е съвестно за него?

— Ние сме приятели. За добро или за лошо, струва си да имаш човек, на когото може да разчиташ.

— А аз имам само теб! — обгърна го със синкавия блясък на очите си Роуз. Отмести поглед и се загледа в минаващия пътнически кораб, зад който водата се разделяше на две сребърни ивици. Палубата се залюля от вълните, но Карел успя да хване чашите навреме.

— Да прием! — обади се той. — За нас двамата. За това, че винаги може да разчитаме един на друг.

— Наздраве...

Той се взря в бледото ѝ лице и чу отчетливия плясък на вълните. Реката пътуваше надолу, към непознатите брегове и градове, и сега Карел плуваше мислено към тях, към онова неизвестно и мъчително време, което му предстоеше и което изглеждаше оттук като рефрен на тъжна песен, въртящ се над бавно пристигащия залез и масата с двамата самотници върху палубата.

— Може би всичко това, за което говориш, наистина ще ми липсва повече, отколкото предполагам — отвърна едва чуто той и стисна ръката ѝ. — Но то не ме плаши, защото съзнанието ми ще е заето с теб и така болката ще е по-лека...

След вечерята двамата слязоха от кораба и тръгнаха с бавни стъпки по крайбрежната алея. Вървяха хванати за ръце и навярно изглеждаха необичайно за налягалите с бутилки в ръка тийнейджъри. Последните отблясъци на

слънцето играеха по лицата им, вятърът беше нежен като ласка и рошеше косите им, после заиграваше с птиците и ги караше да слизат ниско над водата, втурваше се към шлеповете и се надбягваше със звука от сирените им.

В полунощ колата спря пред блока на Франс. Карел отключи и покани Роуз. Приятелят му се беше погрижил за всичко. В хладилника имаше кока-кола, стоеше и недопита бутилка уиски, която бяха отворили с Франс точно преди месец в онази тъжна вечер. Можеше ли и двамата да предположат, че няма да изминат много дни, и Карел отново ще е тук, и онова пожелание — да гостува на Франс, но вече не сам, много скоро щеше да се сбъдне. Сега приятелят му бе оставил бележка: „Спалнята и кухнята са твои. Нека тази вечер бъде за теб щастливо пътуване в другия свят, на мечтите и копнежите, на нежността и малките тайнства, които толкова ни липсват, а ние — улигани в надпреварата за пари, кариера, власт и какво ли не, забравяме дори, че могат да ни направят малко по-човечни, по-добри, по-истински...“

— Истински романтик! — усмихна се Роуз. — Същият като теб. Е, слава Богу, че все още ви има. Иначе животът щеше да е съвсем като в онези американски филми — с програмираните същества, измислени от човека, които му правят наистина мечешка услуга, когато в най-неочаквания момент се обръщат срещу него настръхнали, зли, безмилостни...

— Аз не мога да бъда друг — каза Карел и я прегърна. — И Франс, колкото и да таи в себе си болката, която му причини онова

момиче, ще си остане същият. Ще му прости и ще го обича — до последно, докато все още има надежда...

— Тогава нека изпълним неговото пожелание, което ни е оставил на масата — притисна се към него Роуз, сякаш се сбогуваше с най-близък човек.

Той се приближи до нея и дъхът на косите ѝ го замая. Едва ли бе само от парфюма. Нежният аромат ухаеше навред — и когато събличаше бавно дрехите ѝ, и когато Роуз застана пред него като видение с голото тяло, потръпващите устни, малките стегнати гърди. Той също се бе съблякъл. Стояха прави, на разстояние, сякаш съзнателно се измъчваха от болезненото очакване. Но мъчителната минута изтече. Той се притисна, разтърсиха го горещи вълни и потрепера, дланите му плъзнаха надолу по ослепителната извивка на бедрата ѝ, устните му притиснаха връхчето на дясната ѝ гърд и Роуз отметна глава назад, тогава двамата се отпуснаха назад и самотата на стаята се разпиля на парчета като счупено огледало. Стоновете ѝ бяха далечно ехо над долината с малката планинска река и зелените корони на чукарите, които пренесоха за миг Карел назад, към старата селска къща в Шеветоне; момичето стискаше ръката на високото дългосо момче и се притискаше доверчиво към него, и двамата, скрити под

навеса, наблюдаваха как дъждът се разлива с протяжни гласове, как светкавици прорязват хоризонта и далечният гръм се слива с придошлата вода под моста.

Онова сега изглеждаше като далечен сън. Едри дъждовни капки върнаха Карел в стаята, забарабаниха в ритъм с движенията на телата им и тяхната мелодия прозвуча толкова естествено, че дълго време им се струваше как музиката струи от ръцете, гърдите и устните, от онова вълшебно сливане на телата им, което продължаваше да отзвучава като камбанен звън, равномерен удар на градски часовник, плясък на придошла, уморена от дългото пътуване река, която най-после е достигнала до тъй желания бряг.

— Роуз, искаш ли това между нас да продължи? Да бъде винаги хубаво, до края на дните ни? — прошепна Карел. — Ще измоля разрешение от църквата, както някога го е сторил праядо ми за бъдещата си жена...

Роуз го погледна замислено и едва сега той забеляза влагата в очите ѝ.

— Чуй, Карел, не мога да оставя Стенли. Много по-лесно би било, ако беше здрав. Тогава нямаше за миг да се замисля. А сега трябва да замина с него и с детето. Има един санаториум край Женевското езеро... Длъжна съм да опитам всичко. Когато продавах къщата в Шеветоне, мислех, че

така по-лесно ще заживея с теб, ще си намерим някой малък апартамент в Льовен или Антверпен и всичко ще започне отначало. Сега тези пари ще ми помогнат по-малко да изкупя греха си.

— Греха? Значи, решила си? — едва чуто рече той. — И кога тръгвате?

— Утре сутринта... О, Карел!... Прости ми, писах и на мама за нас двамата. Тя не мигнала няколко нощи. Нарече ме в писмото си „разгонена самка“. Господи!... — Гласът ѝ трепереше. Сега сълзите ѝ се стичаха по лицето. Гримът се бе размазал и течеше на черни вадички към устните. Тя се спусна към него, прегърна го с неочакван порив. Усети дъха на косите ѝ как се влива като пенливо вино, чу кръвта си как пулсира в слепоочията, в този миг от катедралата „Нотр Дам“ камбаните забиха и звънът им полетя далеч над пристанището, корабите и гларусите, кръжащи над старинните сгради. Дъждът бе спрял. Сега белите птици изглеждаха уморени и безсилни в самотния си устрем към синевата.

И неочаквано той се сети за Франс, този тъжен и несретен романтик.

Вън дъждът продължаваше да удря по ламаринените покриви и звукът дълго отзвучаваше като камбанен звън в тишината на пристигащата нощ.